

Informatienota voor de raad

Datum 22 september 2021

Onderwerp	Gevolgen leges door Omgevingswet en Wkb
Versienummer	V1.6.

Portefeuillehouder Ed Anker

Informant M.A. Pierik

Afdeling Financiën

Telefoon 038 498 2163

Email M.Pierik@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

het gegeven dat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) (verwachte inwerkingtreding 1 juli 2022) gevolgen hebben voor de leges en de legesverordening de komende jaren. In deze informatienota informeren wij u in hoofdlijnen over de gevolgen en op welke tijdstippen wij u hierover nader informeren en voorstellen tot besluitvorming zullen doen.

Datum 22 september 2021

Inleiding

Elk jaar stelt de Raad in november de tarievennota en in december de legesverordening voor het komende jaar vast. Meestal zijn de aanpassingen in de legesverordening beperkt of al meegenomen in de tarievennota. De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) (verwachte inwerkingtreding 1 juli 2022) hebben gevolgen voor de leges en legesverordening de komende jaren. Ook kan de invoering gevolgen hebben voor de dekking van kosten. In deze informatienota informeren wij u over wanneer u wat van ons op dit vlak mag verwachten. Voor de legesverordening die in deze raadsvergadering voorligt heeft dit nog geen gevolgen.

Kernboodschap

Met de Omgevingswet/Wkb heeft de wetgever de intentie om initiatieven mogelijk te maken in samenspraak met de omgeving. Om dit te bewerkstelligen gaat de Omgevingswet uit van meer algemene regels, minder vergunningplichten en meer lokale afwegingsruimte. Dit uitgangspunt wordt lokaal - voor de gemeente Zwolle uitgewerkt in het Omgevingsplan. In samenspraak met de Raad wordt gekozen voor een passend regelkader.

Op de volgende momenten voorzien wij wijzigingen ten aanzien van de leges waar wij u vroegtijdig bij gaan betrekken:

1. Per 1 januari 2022;
2. Per 1 juli 2022 (verwachte inwerkingtreding Omgevingswet);
3. Per 1 januari 2023 (waarschijnlijk alleen aanpassing tarieven voor inflatie)
4. Medio 2023 (beoogde datum vaststellen Omgevingsplan);

In de onderstaande paragrafen lichten we de verschillende momenten toe

1. Wijziging per 1 januari 2022

In het algemeen zijn er nog geen gevolgen voor de legesverordening 2022. De leges worden zoals aangegeven in de beslisnota voornamelijk aangepast voor inflatie.

De verwachting is wel dat er in de eerste helft van 2022 meer gebruik wordt gemaakt van een zogenaamde project omgevingsvergunning (afwijking van het bestemmingsplan, niet vallend onder de kruimelregeling) doordat er geen bestemmingsplannen meer aangepast worden. De eerste helft van 2021 gebruiken we om in beeld te brengen of de huidige legesstructuur hiervoor voldoet. Eventuele wijzigingen nemen we mee bij de wijzigingen per 1 juli.

2. Wijziging per 1 juli 2022

Op deze datum treedt naar verwachting de Omgevingswet en de Wkb in werking en dat brengt wijzigingen met zich mee. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- a) De nieuwe mogelijkheid om leges te heffen voor milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten;
- b) Het onderscheid tussen de bouwtechnische toets en de ruimtelijke toets, waarbij voor een deel van de bouwplannen de bouwtechnische toets door private partijen uitgevoerd gaat worden;
- c) Meer vooroverleg door een kortere beslistermijn Omgevingsvergunning (8 weken);
- d) Meer mogelijkheden tot het nemen van maatwerkbesluiten of gelijkwaardigheidsbesluiten en het opleggen van leges daarvoor;
- e) Verschuiving onderzoeksplicht van plan naar aanvraag omgevingsvergunning, waardoor voor de beoordeling van de rapporten leges kunnen worden geheven;

Datum 22 september 2021

- f) Afhankelijk van de te maken beleidskeuze kan er een verschuiving plaatsvinden naar minder toetsing aan de voorkant tijdens het vergunningenproces, en daarmee naar verwachting meer toezicht en handhaving

Hieronder in het kort per onderdeel een toelichting. In april/mei 2022 zullen wij u uitgebreider informeren en waar mogelijk voorstellen doen tot besluitvorming en wijziging van de legesverordening 2022.

Ad a) Leges voor milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten

Nieuw is dat gemeenten leges kunnen gaan heffen voor milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten. De vraag is of de gemeente leges voor milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten wil heffen. De taken waar het om gaat worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst IJsselland. Om die reden wordt deze mogelijkheid onderzocht met de andere deelnemers van de Omgevingsdienst IJsselland, om zo te komen tot een gelijk speelveld binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst.

Ad b) Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

De Wkb treedt gelijktijdig met de Omgevingswet in werking. Als gevolg van de Wkb komt er een knip tussen de bouwtechnische toets en ruimtelijke toets. De technische bouwkundige toets wordt voor een deel van de aanvragen door kwaliteitsborgers uitgevoerd en niet meer door de gemeente, waardoor deze als onderdeel van de totale bouwleges komen te vervallen.

Ad c) Meer vooroverleg en het opleggen van leges daarvoor

Het vooroverleg is de fase die voorafgaat aan het formeel aanvragen van de omgevingsvergunning of het (starten van) een initiatief in afwijking van het omgevingsplan (Nieuw Ruimtelijk Initiatief (NRI)). De wetgever heeft gesteld dat het vergunningenproces in de meeste gevallen maximaal 8 weken mag duren. Gezien deze korte doorlooptijd is het de intentie om initiatiefnemers te laten kiezen voor het vooroverleg of NRI-proces. Dit geeft de gemeente de tijd om samen met de initiatiefnemer mogelijkheden te onderzoeken, richting te geven op participatie en mee te denken in ontwerp. De verwachting is dat initiatiefnemers meer gebruik gaan maken van deze mogelijkheid. De gemeente moet kiezen of deze kosten (gedeeltelijk) verhaald gaan worden op de initiatiefnemer

Ad d) Meer mogelijkheden tot het nemen van maatwerkbesluiten of gelijkwaardigheidsbesluiten en het opleggen van leges daarvoor;

Met een maatwerkvoorschrift of maatwerkbesluit kan het bevoegd gezag voor concrete gevallen afwijken van algemene regels voor een activiteit. Op dit moment bestaat de mogelijkheid tot maatwerk met name binnen het taakveld milieu. Met de Omgevingswet wordt het mogelijk om ook voor bouwactiviteiten of andere activiteiten maatwerkmogelijkheden op te nemen en maatwerkbesluiten te nemen. Het stellen van maatwerkvoorschriften of het nemen van een maatwerkbesluit kan alleen als dat in het omgevingsplan of rijksregels is bepaald. Voor het nemen van maatwerkbesluiten kunnen leges worden geheven.

In algemene regels kunnen maatregelen worden voorgeschreven. Voor zowel de decentrale algemene regels (in het omgevingsplan) als de rijksregels kan worden bepaald dat gelijkwaardige maatregelen mogelijk zijn. Een initiatiefnemer kan verzoeken om een gelijkwaardige maatregel te mogen toepassen, waarbij aangetoond moet worden dat met het alternatief hetzelfde resultaat wordt behaald. Voor de te nemen gelijkwaardigheidsbesluit kunnen leges worden geheven.

Datum

22 september 2021

Ad e) Verschuiving onderzoeksplicht van plan naar aanvraag omgevingsvergunning, waardoor voor de beoordeling van de rapporten leges kunnen worden geheven;

De Omgevingswet zorgt voor een verschuiving van onderzoeksplichten van de planvorming naar de daadwerkelijke aanvraag en uitvoering van een initiatief. Voor het beoordelen van onderzoeksrapporten kunnen leges worden geheven.

Ad f) Gevolgen toezicht en handhaving

De Omgevingswet/Wkb heeft consequenties voor de uitvoering. Voor een deel van de aanvragen vindt een verschuiving plaats van toetsing aan de voorkant naar toetsing achteraf. Er komen minder aanvragen binnen waarvoor leges kunnen worden geheven, terwijl ook bij algemene regels of toetsing door een private kwaliteitsborger toezicht en handhaving door de gemeente nodig blijft. Voor toezicht en handhaving kan slechts voor een beperkt deel van de werkzaamheden leges worden geheven. Dit heeft dus gevolgen voor de hoogte van de legesopbrengsten. De consequenties zijn mede afhankelijk van de te maken beleidskeuzes.

Welke gevolgen dit precies zijn voor de korte en langere termijn en hoe dat effect heeft op de hoogte of de categorieën waar leges voor kan worden gevraagd wordt nader uitgewerkt.

3 & 4 1 januari 2023 en verder

Voorzover het nu lijkt is de Omgevingswet op 1 juli 2022 inwerking getreden. Vanaf de inwerkingtreding Ow/Wkb heeft elke gemeente een tijdelijk Omgevingsplan van rechtswege. Het is onze ambitie om zo snel mogelijk te komen tot een gebiedsdekkend omgevingsplan die Omgevingswetproof is. Wij hopen dat het Omgevingsplan medio 2023 kan worden vastgesteld. Het gekozen regelkader kan leiden tot aanpassingen van vergunning- en meldingsplichten die weer een impact hebben op de leges. De raad wordt aan de voorkant meegenomen bij de keuzes die hierin gemaakt worden. Elke keer als er wijzigingen zijn in het Omgevingsplan moet bekeken worden of deze verwerkt moeten worden in de legesverordening.

Consequenties

Naast het verwerken van wijzigingen in de legesverordening zal er ook bepaald moeten worden of wordt voldaan aan de regelgeving en uitgangspunten rond 100% kostendekkendheid. Dit vindt normaal gesproken plaats in de tarievennota. Op dat moment zal ook duidelijk worden of er meer of minder lasten gedekt moeten worden uit de algemene middelen.

Financiën

De Omgevingswet en WKB hebben impact op de benodigde capaciteit en leges. Dit willen we door middel van de aangegeven planning met u delen. De komende periode zal duidelijk worden wat de financiële gevolgen voor de komende begrotingen zullen zijn.

Communicatie

Er is geen specifieke communicatie nodig.

Vervolg

Op basis van de aangegeven momenten wordt de Raad meegenomen bij de voorliggende keuzes en impact op leges

Openbaarheid

Ja

Datum 22 september 2021

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer